

A konferencia kerekasztal-beszélgetésén elhangzott hozzászólások fordítása²⁹

Dr. Trócsányi László

Köszöntök mindenkit!

Nagy örömmre szolgál, hogy Önökkel és kiváló kollégáimmal lehetek ma. Először szeretném bemutatni vendégeinket: Michał Seweryński, a lengyel Łódź-i Egyetem professzora, ugyanakkor az Emberi jogi Bizottság elnöke Lengyelországban.

A másik oldalamon szeretném bemutatni Karel Klíma professzor urat a prágai Metropolitan Egyetemről. Mindketten kiválóan ismerik Magyarországot, hiszen Seweryński szenátor úr már többször járt Szegeden, utoljára mintegy tizenöt éve. Klíma professzor úrral pedig akkor dolgoztam együtt, amikor közösen szerveztünk egy konferenciát Kecskeméten.

Engedjék meg, hogy egy személyes benyomással indítsam a kerekasztal-beszélgetést.

---

²⁹ A francia nyelvű panel résztvevői:

Dr. Trócsányi László, igazságügyi miniszter, egyetemi tanár (Magyarország)

Michał Seweryński, szenátor (Lengyelország)

Karel Klíma, egyetemi tanár, Metropolitan Egyetem Prága (Csehország)

A rendszerváltás előtt erős együttműködés jellemezte a visegrádi országokat és szomszédaikat, különös tekintettel Szerbiára és Horvátországra, de más országokra is.

Azonban a rendszerváltás után mind visszakaptuk szabadságunkat és különböző nyugat-európai egyetemekkel kezdtük keresni a kapcsolatot. Elsősorban Franciaországban, Belgiumban, az Egyesült Királyságban és máshol. Közben kissé megfeledkeztünk a mi együttműködésünk-ről. Sajnálatos, hogy így történt, de érthető, hiszen úgy éreztük, hogy a világ kinyílt számunkra és nyugaton kell keresgélünk. Ugyanakkor az akkori magyar miniszterelnök, Antall József 1991-ben meghívta Visegrádra az állam- és kormányfőket azzal a szándékkal, hogy létrehozza a Visegrádi Együttműködést. Ekkoriban Magyarország, Lengyelország és akkor még Csehszlovákia célja az volt, hogy csatlakozhasson az Európai Unióhoz.

Közös csatlakozási tárgyalásokba kezdtünk az Unióval, majd elérkezett 2004. május 1. E naptól fogva Lengyelország, a Cseh Köztársaság, Szlovákia és Magyarország teljes jogú tagjai az Európai Uniónak. Másrészt egymás partnerei vagyunk a NATO-ban, amely fontos katonai szervezet, de természetesen tagjai vagyunk az Európa Tanácsnak is.

Tehát a visegrádi négyek úgy döntöttek, hogy együtt lépnek be különböző európai regionális szervezetekbe. Ennek a szoros együttműködésnek köszönhetően ma már az a fontos kérdés vetődik fel: hová tart ez a Visegrádi Együttműködés? Mit várunk tőle?

Tegnap említettem a barátaimnak, hogy jól emlékszem arra, amikor Nicolas Sarkozy, volt francia köztársasági elnökkel beszéltem a V4-ről. Kicsit mérges volt, mert úgy érezte, hogy a V4 együttműködés egyfajta kísérlet az európai együttműködés aláásására, kicsit szeparatista jellege van az Európai Unión belül. Azonban, ha ismerjük egy kicsit is a különféle európai együttműködéseket – nevezetesen, hogy például a balti államok között erős együttműködés van, illetve a Benelux együttműködés is működik Hollandia, Belgium és Luxemburg között, akkor

elmondhatjuk, mégis jó, hogy erős kapocs köti össze a visegrádi országokat. Európa ugyanis bonyolulttá vált annak hatására, hogy vannak nagy, közepes és kicsi országai. De ezen belül léteznek állam-csoportosulások, amelyek közösen gondolkodnak a nagy témákban. A visegrádi együttműködés teljesen informális. Nincsenek hivatalos intézményeink, hanem minden tagállam egy évig látja el az elnökségi teendőket. Éppen Lengyelország a soros elnök, de 2017. július 1-től Magyarország tölti be ezt a funkciót egy éven át.

Az állam- és kormányfők, illetve a miniszterek rendszeresen tartják a kapcsolatot és egyeztetnek a közös álláspont kialakítása érdekében. Ha megnézik a V4 honlapját, számos, az állam- és kormányfők által aláírt európai témájú nyilatkozatot találhatnak ott. Ugyanakkor olvashatnak különféle hivatalos közleményeket is. Ha jól emlékszem, csak 2016-ban hét-nyolc közös közleményt adtunk ki, olyan változatos témákban, mint például: Mit jelent a keleti politika? Hogyan látják a V4-ek a bevándorlás kérdését? Rendszeresen adódnak olyan témák, amelyekre a V4-ek közösen igyekeznek választ adni és azt az Európai Unió elé tárni. Ezért úgy gondolom, hogy látható politikai együttműködés van közöttünk, ami ma különösen fontos.

Ugyanakkor, ha más együttműködési területeket vizsgálunk meg, nevezetesen a gazdasági vagy a kulturális együttműködést, látható, hogy ott még sok a tartalékunk, sokkal visszafogottabbak vagyunk, különösen a gazdasági együttműködés terén. Meglátásom szerint ez utóbbi témában még eltérőek az álláspontjaink.

A téma bevezetéseként csak annyit akartam kiemelni frankofón barátaink számára – és itt ragadnám meg az alkalmat, hogy mindenkit üdvözljek –, hogy Európa kissé bonyolult kontinens lett, hiszen ott a negyvenhetek nagy Európája, azaz az Európa Tanács, valamint a huszonnyolcak Európája, és ezeken belül különböző együttműködések kötik egymáshoz a tagállamokat.

A V4-ek huszonöt éves együttműködésnek köszönhetően elmondhatjuk magunkról, hogy már közös történelemmel rendelkezünk. Lehet természetesen bírálni ezt a közös múltat, azt is lehet mondani, hogy minden tökéletes volt, de a kérdés megmarad: Mi lesz az együttműködés jövője? Hogyan tudja ez a négy ország képviselni a közös érdekeket és hogyan kerülhetnek az állampolgáraink még közelebb az európai ügyekhez? Ezek nem túl egyszerű kérdések.

Rövid bevezetőm után arra kérem a kerekasztal beszélgetésben részt vevő kollégáimat, osszák meg velünk nézeteiket a témával kapcsolatban. Elsőként Lengyelország szenátorának szeretném átadni a szót, aki – mint már korábban említettem – a lengyel Szenátus Emberi jogi Bizottságának elnöke.

Elnök úr, Öné a szó.

Michał Seweryński

Köszönöm, Miniszter úr!

Először is szeretném megköszönni kedves meghívását, melynek köszönhetően újra ellátogathattam Szegedre, ahol korábban már nagyon szoros együttműködést valósítottunk meg az Önök egyeteme és a miénk, a Łódź-i Egyetem között a jog, főleg a munkajog területén.

Az utóbbi huszonöt évben bebizonyosodott, hogy a V4 csoport fontos regionális együttműködési fórum Közép-Európában, valamint sikeres kezdeményezés a közös érdekek érvényesítésére olyan területeken, mint a demokrácia, a piacgazdaság, az európai integráció vagy a biztonságpolitika megszilárdítása.

Ez a siker több okra vezethető vissza. Mindenekelőtt azt kell kihangsúlyozni, hogy Magyarország, Csehország, Szlovákia és Lengyelország nem csupán hasonló geopolitikai helyzetben lévő szomszédos országok, hanem olyan államok, melyek közös múlttal, értékekkel, hagyományokkal

és kultúrával rendelkeznek. Ezen szilárd alapoknak köszönhető, hogy a V4 csoport jelentős szereplője a közép- és kelet-európai régiónak. Hatóköre kiterjed még a Balti-tenger, az Adriai-tenger és a Fekete-tenger által körülhatárolt területekre is.

Az együttműködésünknek számos formája van. Nem csupán a csoport tagjainak találkozóira kell itt gondolni, hanem arra is, ahogyan ez megnyilvánul az Európai Unió intézményeiben, valamint a saját parlamentjeinkben, illetve főként az Interparlamentáris Unióban.

Most, kevéssel a V4 ötödik lengyel elnökségének kezdete után, az Európai Közösségnek nehéz feladatokkal és kihívásokkal kell szembenéznie: úgymint a bevándorlási válság a schengeni övezetben, instabilitás és válság keleti és déli szomszédainknál, a Brexit, a gazdasági fejlődés lassulása, vagy az energia szektor és a kiberbiztonság problémái. Ezek a kihívások számtalan politikai és gazdasági kockázatot rejtenek nem csak Európára, de az egész világ számára.

A visegrádi együttműködés országai számos alkalommal bizonyították, hogy megbízható partnerei egymásnak a közös problémák megoldásában. Legyünk hát továbbra is optimisták és folytassuk, sőt fejlesszük tevékenységünket a parlamentjeink és kormányaink közötti kapcsolatok megerősítésében, a stratégiai kérdésekről folytatott egyeztetésekben, az aktuális kérdések megvitatásában, az álláspontjaink összehangolásában, valamint minden más aktuális kihívás kezelésében!

Meggyőződésem, hogy a Visegrádi Együttműködés mindig is konstruktív és kedvező volt nem csak a csoport tagjai, hanem az Európai Unió számára is, amely egyszerre igyekszik megoldást találni több aktuális problémára és stratégiát kidolgozni egy olyan európai integráció megvalósítására, amely minden tagállam számára kedvező.

Figyelembe kell azonban venni, hogy az Európai Uniót politikailag, gazdaságilag, valamint kulturális és történelmi hagyományaikban különböző országok alkotják, ezért nehéz néha kompromisszumra jutni.

Azt végképp nem szabad elfelejteni, hogy az Európai Unió belül eltérő ideológiai irányzatok vannak jelen. Vegyük például az emberi jogok kérdését, melyet különbözőképpen értelmeznek. A számos, az emberi jogok kérdését boncolgató találkozó alkalmával megállapítottam: abban mindenki egyetért, hogy az emberi jogokat el kell ismerni és tiszteletben kell tartani. Úgy is mondhatnánk, hogy az Emberi jogok korát éljük. Ha például az élethez való alapvető emberi jog kerül szóba, senki nem vonja kétségbe annak létjogosultságát, legalább is a mi európai kulturális közegünkben. Ha azonban a figyelem az élethez való jog definíciójára terelődik, arra a kérdésre, hogy hol kezdődik és hol ér véget az emberi élet; vagy amint azt kéri valaki – még mindig az élethez való jog keretein belül –, hogy az abortuszt tekintsük egyetemes emberi jognak, ott már felszínre törnek a különbségek. Addig, míg az élethez való jog létéről van szó, minden könnyű. Ki is vonhatná kétségbe? Azonban, amint belemegyünk a részletekbe, a jog érvényesítésébe, ott már nehezzé válik a kérdés. Itt kezdődnek és jelennek meg azok az értékkülönbségek, melyekre az egyes országok épülnek.

Ezért emeltem ki, hogy a V4 keretében mi nagyon közel állunk egymáshoz a közös értékeink és hagyományaink tekintetében. Egyáltalán nem könnyű a dolgunk, amikor az Európai Parlamentben halljuk azokat az elég erős hangokat, amelyek az ott képviselt pártokat politikai színezetük alapján különböztetik meg. Világos és érthető tehát, hogy mi – azon Unió tagállamok illetve tagállam-csoportok, akik közel érezzük magunkat egymáshoz és ugyanúgy közelítjük meg az Európai Unióban felmerülő problémákat – igyekszünk közös álláspontot kialakítani, hiszen hasonlóan gondolkodunk. Eltökélten támogatjuk és mutatjuk be az Európai Unióban közös kezdeményezéseinket, és igyekszünk megvédeni azokat, illetve másokat is magunk mellé állítani. Hiszen a vélemények és a gazdasági érdekek különböznek.

Az Európai Unió gazdasági potenciálját vizsgálva látható, hogy az országonként mennyire változó. Nyíltan kijelenthetjük, hogy az Uniónak vannak gazdag és a többiekhez képest szegény országai. Ez a

különbség megjelenik a politikai cselekedeteinkben, melyek hajlamosan néha meghatározni a vitát és olyan jogi és politikai megoldásokhoz vezetnek, melyek nem elfogadhatók a fejletlenebb, épp más problémákkal küzdő országok számára.

Most nem a lengyel Parlament vagy Kormány hivatalos álláspontját képviselem, hanem olyan tanárként szólok, aki a szociális jogot, az európai jogot és a munkajogot oktatja. A személyes véleményemet mondom el arról, hogyan is értelmezem, és miben látom a V4 együttműködés lényegét. Véleményem szerint a V4 kitűnő lehetőség arra, hogy együtt, közösen foglaljunk állást az Európai Unióban és erősebben hallassuk a hangunkat, mint külön-külön tehetnénk.

Másfelől a Miniszter úr említette, hogy az Európai Unióban már korábban is léteztek hasonló együttműködések. Tehát amit mi huszonöt éve csináltunk, egyáltalán nem újdonság! Ráadásul, azzal, hogy beléptünk az Európai Unióba, még nem veszítettük el a képességünket, a jogunkat két- vagy többoldalú kapcsolatok folytatására, illetve kiépítésére. A külpolitika kérdését például nem ez Európai Unió uralja, ez nem igazán része a közös politikának, és számtalan más példa is létezik.

Befejezésül szeretnék ellentmondani azoknak, akik úgy gondolják, hogy a visegrádi együttműködés veszélyt jelent az Európai Unió számára.

Épp ellenkezőleg, ez teremthet lehetőséget a csoport tagjainak, hogy jobban képviseljék nézeteiket és rávilágítsanak arra, hogy az Európai Unióban minden véleményt figyelembe kell venni. Bizonyos értelemben úgy gondolom, hogy a közös hang hallatása őszintébbé és összetettebbé teheti a vitát az Európai Unióban. Ebből a szempontból tehát a visegrádi együttműködésre úgy kell tekintenünk, mint az Európai Unió megerősítőjére, a céljai elérésére használt változatos módszerei révén.

Ebben kívánok mindannyiunknak sok sikert.

Karel Klíma

Nagyon köszönöm, kedves kollégák, kedves barátom, Miniszter úr!

Kedves kollégák! Ma november 17-ét írunk és a cseh egyetemisták, akadémikusok és a cseh nép számára ez a Szabadság napja. Nálunk ez nemzeti ünnep, mivel 1939-ben a cseh egyetemisták ezen a napon tüntettek Cseh- és Morvaországnak a hitleri Németország által történő elfoglalása ellen. Ezen a napon az egyetemisták mind tiltakoztak, majd másnap az állítólagos protektorok bezárták a cseh egyetemeket. Ez nem volt elég: kétezer-ötszáz egyetemistát hurcoltak el koncentrációs táborokba, likvidálva ezáltal az egyetemi hallgatók negyven százalékát.

November 17. tehát a Szabadság, az akadémikusok és egyetemisták szabadságának napja nálunk. Nagy megtiszteltetés számomra, hogy itt lehetek és nem otthon, hiszen otthon ezen a napon ünneplünk, itt viszont dolgozhatok. Együtt dolgozhatok az egyetemistákkal és a szlovák, lengyel kollégákkal.

Mint már kedves barátom, professzor úr említette, húsz évvel ezelőtt mi, más magyar kollégákkal együtt összegyűltünk a kedves Le Havre-i és Rouen-i dékán, Gélard úr irányítása alatt, aki később a Nemzetközi Alkotmányjogi Egyesület elnöke is lett, és aki támogatta a volt kommunista országokból induló kezdeményezéseket.

Mit is jelent a mi generációnk számára, közjoggal, alkotmányjoggal, összehasonlító alkotmányjoggal foglalkozó jogászok számára az Alkotmány?

Amikor előadást tartok a hallgatóimnak, mindig kiemelem, hogy a modern alkotmány két fontos pilléren nyugszik. Az egyik a hatalmi ágak szétválasztása, ami kétség kívül a demokrácia alapja. A második pillért

pedig az emberi jogok jelentik. Ez garantálja a szabadság, egyenlőség, testvériség és a többi tiszteletben tartását a frankofón országokban.

Miért is említettem ezt a második, kissé szubjektív pontot?

Azért, mert az, hogy mi alkotmányjogászok akkor összeültünk, annak nem csak szimbolikus jelentősége volt. Mi, az akkori fiatal jogász generáció, a politikai változások középpontjában álltunk. Az akkori totalitárius rendszert kellett megváltoztatni, hiszen Csehszlovákiában 1918 és 1939 között teljesen lerombolták a demokráciát. Helyre kellett állítani az alkotmányos rendet.

A mi generációnk számára – ami alatt értem éppúgy a magyarokat, cseheket, szlovákokat, kedves lengyel kollégáimat, mint a bolgárokat, románokat, oroszokat, ukránokat, a három balti államot és így tovább – volt ebben valami közös: mi segíthettünk ebben mint alkotmányozók.

Ez speciális, nem klasszikus szerep volt, hiszen olyan országokról volt szó, melyek épp igyekeztek megalkotni vagy helyreállítani saját demokratikus alkotmányos rendjüket. Ez azt is jelentette, hogy a generációnk tagjai már azelőtt kapcsolatban álltak, mielőtt ténylegesen kapcsolatba léptek volna egymással. Mind jól ismertük a klasszikus modelleket: Franciaországét, Nagy-Britanniáét, az Egyesült Államokét vagy a volt Nyugat-Németországét. Azaz készen álltunk arra, hogy megnézzük, mely intézmények állíthatók fel saját rendszerünkben, például azáltal, hogy ismertük a második világháború előtti csehszlovák alkotmánytörténetet.

Ma, amikor a V4 család tagjaként, annyi évnyi tapasztalattal a hátunk mögött beszélünk, elmondhatjuk, hogy az alkotmányos rendjeink mind speciálisak, eredetiek, hiszen lehetetlen egy az egyben átvenni bármilyen klasszikus modellt, legyen az francia vagy brit.

Bocsássák meg nekem, hogy ennyire az alkotmány kérdésre koncentrálok, de az alkotmány maga a demokrácia; a hatalmi ágak szétválasztása, az emberi jogok és így tovább.

Okkal folytatjuk ezt az összehasonlítást, mivel – véleményem szerint – az európai változások, illetve az Európai Unió problémái szintén részben alkotmányosak: a hatalmi ágak vertikális szétválasztása, az országok szuverenitása.

Alkotmányjogász vagyok és egyben „Európa párti”, de meg kell állapítanom, hogy minden demokratikus alkotmányban a demokratikus rend magában foglalja az állam szuverenitását.

Európa-párti és alkotmányozó, nincs ebben semmi tudathasadás, ez teljesen logikus. Támogatnunk kell saját szuverenitásunkat, ugyanakkor tiszteletben kell tartanunk mások és más alkotmányrendek érdekeit, meg kell tartanunk kötelezettségeinket és kapcsolatunkat az Európai Unióval, és kommunikálnunk kell egymással.

Kedves kollégák, ki akar, és ki tud jobban kommunikálni, mint az akadémikusok, az egyetemisták és a tanáraik, akik tudják, hogy az egyetemek potenciális szellemi központok? Kétségtelen, hogy minden egyetem a tudás, a tisztelet stb. nemzetközi terjesztésének központja.

Egyszóval: nagyon örülök, hogy itt lehetek és annak is, hogy Magyarország, a szegedi Egyetem felkarolta ezt a frankofón szellemiséget, mert ez egy nagyon dallamos nyelv, amely előbbre visz minket.

Tisztelt Miniszter úr, nagyon köszönöm a meghívást.

Dr. Trócsányi László

Köszönöm, professzor úr!

Két kiváló előadást hallottunk. Engedjék meg most, hogy néhány személyes gondolatot én is hozzátegyek.

Európa, ahogy már korábban is említettem, nagyon bonyolult kontinens, ahol az államok történelme igen különböző. Vannak ugyanis azok az államok, ahol a társadalmi fejlődés egyfajta természetes, normális vonalat követett, ahol a fejlődés logikus volt, mint például az Egyesült Királyságban, ahol csak egy forradalom volt, de utána a fejlődés következett. Ilyenek az északi országok is, a társadalomfejlődésük a természetes irányt követte. Természetesen vannak kivételek, példaként Franciaországot említeném, ahol több forradalom volt.

Közép-Európában azonban látható egy közös elem: mindegyikben volt megszállás, elnyomás. Folyton harcolnunk kellett a szabadságunkért, ami nagyon fontos közös nevező Közép-Európa történetében. Az imént hallottuk Csehország esetét, mindannyian nagyon jól ismerjük Lengyelország történelmét, ahol először Oroszország, majd Németország szállta meg az országot, és állandóan a szabadságért kellett küzdeni.

Hasonló a helyzet a Cseh Köztársaságban, amelynek történelme során nem a törökkel, hanem az osztrákokkal, a Habsburgokkal kellett szembe szállnia.

Nem volt mindig egyszerű kivívni a függetlenségünket történelmünk folyamán. Így, ha a visegrádi országokat nézzük, van egy különösen fontos összekötő erő köztünk: a szabadságunkért folytatott harc. Azt gondolom, hogy ez nagyon fontos egyesítő erő e között a négy uniós ország között. Ez nincs meg az Egyesült Királyságban vagy Hollandiában, ahol teljesen más a helyzet.

Egy másik fontos kérdés, mely évszázadok óta talán a legfontosabb: ki irányítja Európát? Ki uralhatja Európát? A nagyhatalmak korában, a középkorban a válasz egyszerű volt, hiszen a császár akarta uralni Európát. Teljesen világos volt: egy, kettő, vagy legfeljebb három császár osztozkodott.

Természetesen akkor is volt vita, például az egyházi és az állami hatalom között, és több módszert is alkalmaztak az Európa fölötti uralom elérésére. A Habsburgok jelentős beházasítási politikájukkal igyekeztek elérni céljaikat. A rokonaik királyok lettek itt-ott Európában, ezzel biztosítva a hatalom gyakorlását Európa felett. A másik módszer a háborúzás volt. Napóleon szintén uralni akarta Európát, így hát háborút indított és egészen Moszkváig jutott. Hitler ugyanezt tette, uralkodni akart egész Európa felett.

A kérdés mindig ugyanaz volt tehát: ki uralhatja Európát? Európával kapcsolatban most is ugyanez a fő kérdés. Az európai integrációval vajon olyan birodalmat hoztunk létre, amely uralkodni akar a tagállamai fölött?

Milyen eszközökkel lehet Európát irányítani? Ma ez a fő kérdés. Vanak, akik szerint föderalizációra van szükség. Ott vannak hozzá a szükséges szervek, nevezetesen az Európai Bizottság, az Európai Tanács és az Európai Parlament. Ebben az esetben Európa egységessé válna, de ez is egyfajta uralom.

Mások úgy tartják, hogy ez nem jó, olyan Európa kell, melyben az államok egyenlők és nem uralkodnak fölöttük. Ez a nemzetállamok Európájának elképzelése. A nemzetek Európájában is lenne természetesen együttműködés az országok között, de nincs föléljük helyezett hatalom.

Ez fontos, aktuális kérdés ma, mivel folyamatos harc folyik a két irány képviselői között azokban a kérdésekben, hogy hova tart Európa és milyen Európát szeretnénk.

Ez a kérdés a V4 országokat is foglalkoztatja ma. Ha vita van ma Európában a demokráciáról és más kérdésekről, ezek mögött a viták mögött mindig alapvető kérdés az: hogyan lehet biztosítani Európa irányítását? A V4 álláspontja ebben a témában véleményem szerint nagyon is világos: elkötelezett európaiak vagyunk, akik egységes Európában szeretnének élni, de a régi Európa - új Európa felosztottság nélkül, egyenlőnek tekintett Tagállamokként.

Engedjék meg, hogy idézzem, mit is mondott egyszer Jacques Chirac 2003-ban, az Irakban zajló háború kapcsán. (Abba most nem mennék bele, hogy jó vagy rossz volt-e az a háború.) Az új Európára vonatkozóan azt mondta: „Kihagytak egy jó alkalmat, amikor csendben maradhattak volna”. És mit gondolnak, mi volt erre az új Európa válasza? „Velünk senki nem beszélt ilyen hangon Brezsnyev – a szovjet kommunista párt főtitkára – óta.”

Tehát a tét az, hogy egyrészt Kelet- és Közép-Európa jelen akar lenni ezen a kontinensen, miközben hallatni akarja hangját, másrészt olyan kérdések vannak napirenden, mint: „Mit jelent a demokrácia?”, „Hogyan gondolkodjunk?”

Ezek nem egyszerű kérdések, mivel – ahogy a beszédem elején már utaltam rá – Közép-Európa történelme kétségkívül összefonódik. Ha összevetik az Egyesült Királyság és Franciaország történelmét, biztosan mást látnak, mint ha Lengyelországot hasonlítják Magyarországhoz. Mi sokkal jobban megértjük Lengyelország vagy Csehország történelmét, mint a skandináv országok. Ezért van az is, hogy nekünk könnyebb együttműködnünk. Ugyanez a helyzet a Benelux államokban is. Négy évet éltem Brüsszelben és láttam, hogyan működik a Benelux együttműködés. Ott is a kompromisszumot keresik. Miért?

Belgium kis ország, tízmillió lakossal. Luxemburg még kisebb, még ha gazdaságilag nagy hatalom is. Hollandia ugyan nagyobb, de egyedül nem tud mihez kezdeni. Ezért működik a Benelux együttműködés. Van ugyan egy kisebb fölérendelt-alárendelt viszony a tagállamok között,

hiszen Hollandia nagyobb, mint Luxemburg vagy akár Belgium, de alapvetően mindig kompromisszumra törekednek közös nyilatkozatok elfogadásával.

Azt gondolom, hogy ez logikus és alapvető eleme az európai integrációnak, és Közép-Európa ugyanezt teszi. Ne felejtjük el azt sem, hogy a visegrádi országok együttműködése nem kizárólagos jellegű! A találkozóinkra mindig kapnak meghívást a szomszédos országok is. Legutóbb például meghívtuk Ukrajnát, amikor a találkozónkon szó volt az ukrán válságról is, illetve arról, hogyan tud a V4 segíteni annak megoldásában.

Ott van még a bevándorlás kérdése. Az szintén olyan téma, amelyben a mi véleményünk eltér a többi országétól. Természetes, hogy vannak nézeteltérések, de ilyenkor az egyetlen megoldás a tárgyalás, tárgyalás és még több tárgyalás!

Ha a V4 országok állampolgárai úgy éreznék, hogy alárendeltként kezelnek minket, a lakosság reakciója negatív lenne. Ezért tartom fontosnak a folyamatos vitát, ugyanakkor úgy érzem, jó, ha a négy ország képes közös állásfoglalást tenni. Ez egészen megváltoztatja a helyzetet. Gyakran veszek részt az Igazságügyminiszterek Tanácsának találkozóin és látom, mennyire fontos az, hogy a négy ország összehangoltan cselekedjen. Ha hasonló – nem feltétlen azonos – véleménnyel állunk elő, az egészen más, mintha a Cseh Köztársaság vagy Szlovákia egyedül állna oda. Azt hiszem, hogy az új technológiák nyújtotta lehetőségekkel ez ma egyáltalán nem nehéz. El sem kell utazni, mert e-mail vagy sms útján elérhetem bármelyik minisztert, ha ki szeretném kérni véleményét egy adott témában. Hiszen Európában a dolgok sokkal „közelebb” vannak hozzánk, mint előtte. Ezért kell hát rendszeres találkozókat szerveznünk és személyes kapcsolatot fenntartanunk. Ezt tapasztalom az európai igazságügyminiszterek többségével kapcsolatban. Európában könnyű, de itt nem uralkodik fölöttünk senki. El kell kerülni, hogy bárki uralja Európát, hiszen, ha például elfogadjuk, hogy Németország dönt, az is egyfajta uralom.

Szintén feltétlenül el kell kerülni a bürokrácia térhódítását. Hiszen, ha a bürokrácia irányít, megszűnik a kommunikáció a tagállamok közt.

Természetesen az is fontos, hogy ez a négy ország, amelyek huszonöt éve együtt dolgozik, az elkövetkező években is együtt munkálkodjon majd.